

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Probleme veșnice. — Venitul național al României. — Planul Manoilescu. — O marfă modernă: electricitatea. — Societatea Națională de Gaz Metan. — *Cronica*: — Încasările Statului pe Septembrie. Ziua economiei. — Concurs.

Probleme veșnice.

Facem progrese înspăimântătoare spre biurocrațizare și excese de legiferare. Cele mai nobile acțiuni, izbucnesc dintr'un avânt care pare că e gata să înghită întreg globul pământesc și pe urmă se sting în cele mai deplorabile măsuri biurocratice. O mulțime de probleme economice își așteaptă deslegarea, și dacă nu trecem cu o criminală ușurință la ordinea zilei peste ele, apoi în cel mai bun caz se alcătuiește un proiect de lege pentru a arunca în ochii celor ce așteaptă îndreptarea relelor, praful nepuținței și neajutorării cercurilor noastre conducătoare.

În agricultură cultivarea unor produse unice ne uniformizează preocupările, făcând din agricultori nește mașini, — fără nici o tendință de diferențiere. Aceasta diferențiere ar trebui inițiată și îndrumată de Ministerele chemate, cari ar putea face acest lucru, căci sunt înzestrate cu o armată formidabilă de funcționari. Desvoltăm însă biurocrațism pretutideni: în camerele profesionale, inspectorate, consilierate, directorate, ca și în Ministeri, — Monitorul Oficial conținând număr de număr, numiri de funcționari, pare că idealul urmărit ar fi cultivarea unei pepiniere, a celei mai prăpădite clase sociale, a funcționarismului,

care nu produce, ci numai consumă. De ramurile unei ocupațiuni productive, cine se poate interesa, când în țara noastră e stăpânitor politicianismul, — care nu reclamă pregătiri și muncă stăruitoare.

Industria tângește, pentru că azi, în marea sărăciei generale așa zicând statul e unicul consumator; iar celce voiește să livreze statului, în cele mai multe cazuri, trebuie să se apropie de organele lui, pe căi foarte întortochiate, primejdioase și costisitoare, pe cari numai sufletele corupte pot să le urmeze.

Comerțul este în desagregare și de-cădere continuă, concordate preventive, falimente, sinucideri, etc., permanent sunt la ordinea zilei, — pare că se apropie prăpădul în general. Ca și o față frumoasă, dar rău crescută, ne mândrim cu bogățiile noastre naturale, crezând că străinii vor da buzna cu numărarul, ce ne lipsește, — pentru că să ne punem în valoare aceste bogății, de cari nu suntem harnici. În schimb ne legiferăm toate mizeriile, — fără să găsim soluțiile practice pentru a ne scăpa de ele.

Partidele politice, cari ne-au adus în acest hal se ceartă pentru stăpânirea și exploatarea țării, — acuzându-se și făcându-și tot felul de reproșuri, încât în sgomotul acestei respingătoare gălăgii, țipătul de durere al celor ce sufăr, nu se mai aude.

Oare Doamne până când va mai dura acest joc păcătos? Nu ne dăm seama, că în spatele noastre avem Rusia, — care reprezintă o lume nouă, și care ni e dușmană din toate punctele de vedere, — și despre care vin vești, că este pe cale de

consolidare politică și reculegere economică? Aceasta Rusie urmărește răsturnarea ordinii publice în întreaga Europă, pentru a întrona pe ruine raiul sovietic. În anul acesta ea apare pe piața universală cu cerealele ei și unele produse industriale, producând neprevăzute perturbațiuni. În anul viitor va desvolta această luptă de dumping, căci ultimele date arată că ea și-a sporit producția industrială în ultimii 5 ani cu 25%, și că totalul acestei producții a întrecut pe cea de dinainte de războiu cu 197%. Noi persistăm într-o atitudine periculoasă pentru noi înși-ne, căci ne înșelăm singuri, — răspândind despre aceasta uriașă fără vești de decădere până la prăbușire, — câtă vreme ea a fost în stare să aplice lovituri, amar simțite, agriculturii depe întreg pământul.

Trebuie să ne trezim singuri, căci altcum va fi prea târziu, cu mijloace narcotice nu ne vindecăm rănilor economice.

Triton.

BCU Cluj / Central

Venitul național al României.

Valoarea diverselor ramuri de producțiuni: producțiunea agricolă, producțiunea animală, producțiunea lemnului, etc.

Studiul dlui *Dem. N. Iordan*.

Al doilea loc în rândul produselor naționale de mare consumație, îl ocupă, după produsele agricole, producțiunea animală.

Denitul, care se obține din producțiunea animală atinge 50% din valoarea producțiunii agricole și 15—20% din valoarea venitului național integral.

Privitor la producțiunea animală dl *Dem. N. Iordan* a întrebuințat datele publicate de dl *Ionescu-Brăila* în studiul său „La Roumanie agricole” asupra anului 1925. Pe alocurea a modificat însă aceste date pentru a evita unele supraevaluări (le-a micșorat pe unele, prin urmare). Modificările s'au făcut în comparație cu alte date statistice. Astfel producțiunea animală pe 1925/1926 ar prezenta cam următorul tablou:

Nr. crt.	Natura produselor	Cantit. în kg.	Pretul unit. în Lei:	Valoarea totală:
1	Carne de vite mari	13.050.455	30	4.021.514.000
2	„ „ berbec	22.670.603	30	680.118.000
3	„ „ porc în abat. și la partie.	123.061.158	50	6.153.058.000

4	Carne păsări de curte	50.000.000	50	2.500.000.000
5	Ouă	buc. 1.500.000.000	2	3.000.000.000
6	Lapte	2.400.000.000	6	14.400.000.000
7	Brânză	60.000.000	50	3.000.000.000
8	Lână	20.000.000	80	1.600.000.000
9	Piei de berbeci, miei	3.600.000	100 și 180	348.000.000
10	„ „ vite mari	1.200.000	1000	1.200.000.000
11	Gunoii	60.000.000.000	0,025	1.500.000.000
12	Animale și produse.			
	Animale exportate.	—	—	5.407.675.000
	Valoarea totală			43.810.365.000

Valoarea cărnii consumate a fost luată din „Statistica animalelor tăiate” a Ministerului de agricultură, care cuprinde numai datele culese de la abatoare. (Animalele tăiate pentru export sau tăiate în particular nu sunt cuprinse).

Evaluarea s'a făcut pe baza prețurilor de en gros ale cărnii de diverse calități publicate în Buletinele Camerii de comerț.

După cum vedem din datele de mai sus, produsul, care aduce mai mulți bani dintre produsele animale, este laptele. Laptele este un element general uniform de consum, prin aceasta vrem să spunem, că laptele este întrebuințat zilnic, fără privire la sezoane și, mai ales, fără deosebire, atât la sate, cât și la orașe, în păturile joase, ca și în păturile înalte ale populației. Acest fapt are o deosebită importanță, grație lui, desfacerea laptelui este ori-când asigurată.

Un al doilea produs important este carnea de porc. Acesta, deși în cantități neînsemnat mai mici (numai 123.061.158 kg.), constituie o valoare de peste 6 miliarde anual pentru venitul național.

Alt produs, care să aducă un aport mai însemnat, îl formează carnea de vite mari, care găsește o întrebuințare zilnică numai la orașe, pe când la sate consumarea ei se face mai rar. Carnea de vite mari constituie o valoare anuală de cca 4.021.514 în seria produselor de pe tabloul de mai sus.

Ouăle sunt iarăși un produs care reprezintă o valoare printre produsele indigene. Actualmente se exportează și sunt cerute în mari cantități în Germania.

Ne întoarcem iarăși la principalul produs dintre produsele animalice, la lapte. Laptele, după socoteala dlui *Iordan*, dacă ar fi transformat în brânzeturi, ar aduce după fiecare 7 kg. un beneficiu în plus de Lei 8, (7 kg. de lapte fac 1 kg. de brânză, 7 kg. de lapte fac 42 Lei, iar 1 kg. de brânză 50 Lei, deci un beneficiu de Lei 8 la kgmul de brânză).

Producțiunea laptelui în ceea ce privește cantitățile a fost controlată cu numărul vacilor, bivoliilor de lapte, al oilor și caprelor din statistica oficială și cu această ocazie s'a găsit un minus

de cea 455.000.000 kg. lapte (considerând 1000 kg. lapte pentru vite mari anual, iar pentru cele mici 70 kg. lapte anual).

Producția brânzeturilor pe 1927—1928, în lipsă de date statistice oficiale, a fost determinată calculând în primul rând raportul între producția totală de lapte și cantitatea transformată în brânzeturi în anul 1926.

Proporția laptelui transformat în brânzeturi reprezintă 17% din producția totală de lapte, iar beneficiul producătorului, care l-a transformat, (după cum am mai amintit) e de Lei 8 per kg. de brânzeturi.

Astfel s'a ajuns la următorul tablou:

Anii	Producția de lapte în tone:	Transform. în brânză:	Lapte transformat în brânzeturi:	Prod. cea de brânză în tone:	Beneficiul din prelucrarea laptelui:
1926	2.561.673	17%	435.484	62.212	497.680.000
1927	2.555.412	17%	429.320	61.331	490.643.000
1928	2.487.735	17%	422.915	60.416	483.325.000

Producția lănei a fost calculată la fel. S'a făcut numai o micșorare de prețuri de cea 10% la kg. față de statistica oficială.

Producția de lână.

Anii	Oi și berbeci	Kg. lână anual	Lână brută produsă în kg.	Preț de kg.	Valoarea în Lei
1926	10.618.138	2	21.236.276	70	1.483.539.000
1927	10.340.133	2	20.630.276	70	1.447.619.000
1928	10.325.066	2	20.650.030	70	1.445.502.000

Tot astfel s'a procedat și pentru calculul pieilor brute. Cunoscând numărul vitelor tăiate, acestea a fost înmulțite cu Lei 1000, pentru vitele mari, și cu Lei 96 pentru cele mici.

Producția de piei brute.

(Cantități și valori în mii de Lei).

1 9 2 6			
Categorii	Nr. vitelor tăiate	Preț pe unitate	Valoarea
Vite mari	923.013	1000	923.013
Oi și capre	501.200	100	50.120
Junci și iezi	1.210.953	80	96.876
Porei	564.929	250	141.232
Total (în mii de Lei)			1.211.214

1 9 2 7			
Categorii	Nr. vitelor tăiate	Preț pe unitate	Valoarea
Vite mari	844.847	1000	844.847
Oi și capre	492.761	100	49.276
Junci și iezi	1.309.953	80	104.796
Porei	537.134	250	134.284
Total (în mii de Lei)			1.133.204

1 9 2 8			
Categorii	Nr. vitelor tăiate	Preț pe unitate	Valoarea
Vite mari	1.038.944	1000	1.008.944
Oi și capre	581.254	100	58.126
Junci și iezi	1.441.274	80	113.302
Porei	638.649	250	159.662
Total (în mii de Lei)			1.340.034

Evaluarea ovălor s'a făcut aplicând o reducere de 25% respective 20% pe anii 1926 și 1927 după cifrele oficiale, iar pro 1928 s'a luat cu 2 Lei bucata.

Evaluarea îngrășămintelor s'a făcut deasemenea după datele oficiale, aplicându-se acestora o reducere oare-care.

Adăogând la cifrele obținute producția sericiculturii și apiculturii, precum și producția pescăriilor s'a obținut:

	1926	1927	1928
(în milioane Lei)	39.825	36.098	36.651

față de Lei 43.810.365.000 din 1925. Aci s'a făcut anume o subevaluare pentru a se afla venitul național minim, absolut sigur, pe care se poate conta.

Adăogând valoarea (minimă) a produselor agricole la suma valorii producției animale obținem:

	1926	1927	1928
(în milioane Lei)	128.936	116.574	138.802

La aceste cifre s'a operat o reducere prin subtrăgerea prețului de cost, care este alcătuit din valoarea cerealelor însemănțate, a uzurii instrumentelor agricole, a îngrășămintelor întrebuințate, a reparațiilor necesitate clădirilor (la producția agricolă), a nutrețului sau cerealelor consumate (la producția animală).

S'au operat deci următoarele reduceri:

1. Valoarea cerealelor întrebuințate la însemnări;
2. Îngrășămintele naturale, cari, servind la producție, ar da naștere unei duble înregistrări;
3. Amortizarea inventarului agricol, care sub formă de unelte noi, reparațiuni etc. intră în costul de producție. În acest scop s'a întrebuințat evaluarea, cu o reducere de 10%, făcută de Ministerul de Domenii;
4. Valoarea totală a fânajelor naturale și artificiale, cari servesc exclusiv hranei animalelor, reapărând deci sub formă de produse animale;
5. Valoarea cerealelor întrebuințate ca nutreț pentru vite.

Făcând aceste reduceri s'a ajuns la următoarele cifre:

	1926	1927	1928
(în milioane Lei)	103.551	92.005	110.798

S'a făcut și o socoteală de venitul net pe cap de locuitor după aceste cifre și s'a ajuns la următorul rezultat:

	1926	1927	1928
Lei	7.216	6.411	7.721 pe cap de locuitor.

Producțiunea lemnului.

Statistica oficială a producțiunii lemnului neprelucrat, întocmită de Ministerul de Domenii pentru anul 1927 s'a dovedit inferioară realității, după-cum stabilește dl C. Bungețeanu, un eminent specialist în materie de exploatarea lemnului în România.

După statistica oficială producțiunea lemnului pe anul 1927 (neprelucrat) ar fi de cca Lei 5.200.000.000, iar după datele stabilite de dl C. Bungețeanu de Lei 6.999.500.000.

Valoarea producțiunii a fost socotită la locul de producțiune, sau la stația de cale așerată cea mai apropiată.

Adăogând valoarea producțiunii lemnului la valoarea celorlalte ramuri de produse înșirate până acum, avem următoarele sume:

	1926	1927	1928
(In milioane Lei)	110.551	99.005	117.798

Cifrele de mai sus nu reprezintă sumele primite în bani de producători deoarece:

1. Prețurile cerealelor au fost socotite după prețul de en gros din porturile Brăila și Constanța (obor), cari înglobează în sine și anumite taxe de serviciu, ca transport, înmagazinare, câștigul intermediarului;

2. O bună parte din produsele agricole nu au fost vândute, ci consumate e însuși producătorul lor. Aceasta după dl Iordan, nu alterează de loc calitatea de venit a acestor bunuri, deoarece în lipsa unei producțiunii proprii ar fi fost achiziționate din comerț, cu o cotă parte din venitul realizat pe altă cale.

Producțiunea minieră și industrială.

Producțiunea minieră și industrială reprezintă o valoare de cca 15—17% din venitul total net al nostru.

Producțiunea minieră și industrială e — după-cum e și firesc — mult mai constantă decât producțiunea agricolă.

1. Producțiunea minieră.

După datele oficiale valoarea producțiunii miniere ar fi următoarea:

	1926	1927	1928
(In milioane Lei)	12.184	10.612	12.026

Producțiunea cantitativă este în continuă creștere, prețul petrolului fiind mereu în scădere în ultimii ani, a dat loc la unele variațiuni între 15—17% din valoarea netă totală.

Producțiunea petrolului brut a fost:

In 1926	3.244.415 tone,	iar valoarea lor	Lei 7.393.000.000
" 1927	3.663.354 "	" " "	" 6.107.000.000
" 1928	4.359.337 "	" " "	" 7.345.000.000

Comparați producțiunea anului 1926 cu cea a anului 1928 cantitativ și din punct de vedere al prețurilor! Mai mult de 1.000.000 tone în plus la cantități în 1928 și totuși valoarea producțiunii din acest an a petrolului e inferioară celei din 1926.

2. Producțiunea industrială.

Privitor la producțiunea industrială avem toate datele. Ea se cifrează:

	1926	1927	1928
(In milioane Lei)	55.952	59.044	60.965

Aci e vorba de producțiunea brută. Pentru a obține producțiunea netă e nevoie să se facă anumite reducțiuni și anume trebuie detras:

- a) Valoarea materiei prime utilizate;
- b) valoarea combustibilului consumat;
- c) amortizarea mașinilor și instalațiunilor industriale.

Astfel scăderile de efectuat din producțiunea industrială ar fi:

	(In milioane Lei)		
	1926	1927	1928
Valoarea materiei prime	33.292	33.634	33.172
" combustibilului	2.735	3.046	2.736
Amortizări 12% a val. totale a instalațiunilor conform legii	2.497	3.227	3.795
Total de scăzut	38.524	39.907	39.703

În urma acestor scăderi producțiunea industrială se cifrează la:

	1926	1927	1928
(In milioane Lei)	17.428	19.137	21.262

Ar mai rămânea capitolele: Industria construcțiilor, chirile, anuitatea datoriei publice și particulare, comerțul exterior și în sfârșit, concluziile de făcut.

Planul Manoilescu.

— Conversiunea datoriei agricole. —

Într'un plan elaborat foarte minuțios, însă în multe privințe neclar, dl ministru Manoilescu propune conversiunea datoriei agricole de azi pe termen scurt și cu dobândă mare, în datorii pe termen lung cu o dobândă mică.

Planul este în rezumat următorul: pământul se împarte după venit în patru clase după care se fixează anuitățile maxime de Lei 360, 540, 720 și 900 pro hectar.

Luând de bază un termen de replătire de 24 de ani, cu o dobândă de 12% rezultă că cele 4 clase de pământuri pot fi grevate pro hectar cu maximum Lei 3000, 4500, 6000 și 7500.

Nici un debitor admis la conversiunea datoriei nu va avea să plătească anuități anuale mai mari decât cele fixate mai sus Lei 360—900.

Ceeace depășește anuitățile de mai sus, plătește Statul.

Pentru asigurarea obligațiilor sale debitorul este obligat să cedeze 25% ale recoltei sale Cooperativei, încredințată cu vânzarea produselor.

Statul poate lua garanție de plată numai până la 60% din valoarea pământului. Astfel pământurile, pentru cari debitorul are să plătească din al său datorii de Lei 3000, 4500, 6000 și 7500 pro hectar, se evaluează din acest punct de vedere cu Lei 10,000, 15,000, 20,000 și 25,000 pro hectar.

Diferința de anuitate o plătește Statul.

După ce s'a clasificat terenul, debitorul urmează să se înțeleagă cu creditorul său. Autorul presupune că deși creditorii vor fi liberi să accepte ori nu acest aranjament majoritatea între împrejurările actuale, îl va accepta.

După conversiune creditorii vor primi: 1. numerar, 2. rente și 3. creditări într'un cont la „Casa Rurală“, la cari Statul ar trebui să contribuie cu 1,300 milioane numerar, Lei 5,100 milioane în rentă și Lei 3,600 milioane pentru diferite creditări în cont (cari sunt amortizabile în 15 ani pe lângă dobândă de 10%).

Pentru procurarea sumei se vor emite rente de Stat de Lei 10 miliarde, cari vor fi plasate în țară. Dl Manoilescu se gândește chiar la plasarea unei sume considerabile la bănci, cari ar fi obligate la plasarea fondurilor de rezervă în astfel de rente.

Autorul proiectului crede că administrarea portofoliului de polițe, încassarea anuităților, vă putea fi încredințată Centralei Cooperativei.

Acesta este în liniamente generale proiectul de conversiune al dlui Manoilescu.

El va suferi probabil modificări esențiale în Consiliul de miniștri și în parlament.

Deoarece știrile despre planul conversiunii datorii agricole a neliniștit streinătatea, dl G. G. Mironescu prim-ministru, s'a văzut nevoit să declare zilele trecute în numele guvernului său:

„Guvernul va ajuta clasele muncitoare și mai ales pe țăranii să-și aranjeze în mod avantajos datorii. Nu va face însă nimic, ce ar putea compromite creditul și resursele Statului și ar putea semăna cu o expropriere.

Deci înalte de orice, nu-i nici o garanție din partea Statului sau o limitare precisă și rezonabilă a oricărui contribuții eventuale și nici o reducere impusă a creanțelor“.

Cu toate că aceasta declarație este cât se poate de precisă, totuși ziarele ne aduc noi proiecte despre asanarea datorii agricole atribuite Dlor miniștri Mihai Popovici și Mihail Manoilescu.

O marfă modernă: electricitatea.

Nouile întrebări ale ei.

După E. Conti.

Desvoltarea formidabilă a producerii și extensivitatea extrem de rapidă a întrebării energiei electrice, care a caracterizat în ultimii zece ani lumea întreagă, a influențat condițiile de trai ale societății moderne și a răspândit în viața socială un element esențial de bună stare; această desvoltare și extensivitate, în decursul ultimilor ani, are o importanță deosebită prin o remarcabilă multiplicare a întrebărilor noi, cari, oferind întreprinderilor producătoare de forță motrică importante debușuri, reprezintă pentru toți un mare confort și facilitează producerea de noi bogății.

Să vedem, în mod succint, care este situația actuală a acestei mari industrii.

E lucru știut, că energia produsă actualmente în toată lumea depășește 70 milioane cai-vapori, pe cari îi furnizează în mod aproape egal forța hidro-electrică și forța termo-electrică.

Forța hidro-electrică utilizată este deci de cca 35 milioane cai vapori: Europa și America de Nord întrebuințează în mod respectiv 15 și 16 milioane, Asia 2 milioane numai, iar America de Sud ceva mai puțin.

Capitalurile corespunzătoare desvoltării actuale a energiei electrice s'au înjghebat aproape peste tot în acești ultimi ani; în Statele Unite ale Americii investițiile de capitaluri în diversele branșe ale industriei electrice se estimează, la sfârșitul anului 1929, la cca Doll. 23,950 milioane, dintre cari Doll. 11,100 milioane pentru luminat și forță motrică, Doll. 3,680 milioane în industria construcțiilor electrice, Doll. 4,780 milioane pentru serviciile de comunicații electrice și Doll. 5,500 milioane în scopul tracțiunii electrice.

Dintr'un total de 40 milioane cai-vapori de forță motrică, produsă de 175 întreprinderi industriale în Statele Unite, numai 9 milioane nu sunt de proveniență electrică, iar producția lor globală în anul 1929 a fost de 92.700 milioane kilowați oră, ceea ce a adus un venit global de 2,107 milioane Dolari, provenind dela 24,257.000 clienți pentru luminat și forță motrică

Randamentul economic al întreprinderilor de electricitate a apărut pentru Statele Unite în statistici consecutive dela 1912 până în anul 1929, Kilowații consumați de client s'au urcat dela 300 la 3800; încassările medii de client s'au augumentat dela Doll. 79 la Doll. 87; în kWh produși prin kWh, media anuală de întrebare s'a urcat dela 2230 la 3100.

Investițiunea de capitaluri a scăzut dela Doll. 373 la Doll. 325 pe unitate de capacitate productivă, și dela Doll. 597 la Doll. 458 de client.

Aceste cifre demonstrează în mod clar până la ce punct a avansat poporul american în aplicarea energiei electrice.

Raportul între consumul energiei electrice pentru întrebuințări casnice și consumul de forță motrică este cu mult mai ridicat decât în ori-care altă țară; aceasta se datorează diferenței de nivel al tratului (standardului vieții), unei prea mari concentrări urbane și totdeasemenea faptului, că în Statele Unite foarte multe întreprinderi își produc ele singure energia electrică.

Consumul în scopul luminatului și pentru întrebuințări casnice este de prezent de cea 160 kWh pe cap de locuitor, depășind astfel cu mult pe acel al altor țări.

Producțiunea energiei termice s'a dezvoltat în mod deosebit; ea reprezintă 51,3% din producțiunea globală contra 38,7% ale energiei hidraulice.

Prin grandioasele construcțiuni ale nouilor și modernelor Centrale termice s'a ajuns la un randament extrem de ridicat, corespunzând unui consum de cărbune de kWh. de cea 850 grame, în vreme ce în 1919 consumul corespunzător era de 1 kg. 450 grame cărbune.

În Canada deasemenea utilizarea energiei electrice s'a ridicat în mod gradat dela 1,700.000 CV. în 1910 la 1,940.000 CV. în anul 1914 și la 4,883.266 CV. în anul 1927, dintre cari 4,012.428 întrebuințați de industria electrică. Dar forța hidraulică disponibilă, în orice caz, este estimată la mai mult de 20 milioane CV. Energia produsă, contrar celor ce se petrec în Statele Unite, este în mare parte hidraulică, exact de 95,6%, și nu e decât de 4,4% termică. Producțiunea totală se ridică actualmente la 14 miliarde kWh, corespunzând cifrelor de 1400 kWh pe cap de locuitor.

(Continuare în numărul viitor).

Societatea Națională de Gaz Metan.

Am arătat, în Nrul dela 18 Oct. a. e., actul de dreptate, ce a făcut Inalta Curte de Casație, față de Societatea Națională de Gaz Metan, când a declarat anticonstituționale art. 6 și 24 din legea Gazului metan și prin aceasta a reintegrat societatea în drepturile ei confiscate în mod volnic.

Iată dispozițiile celor două articole 6 și 24 ale legii, anulate de suprema noastră instanță judecătorească.

„Art. 6. — Întreprinderile de gaz metan existente vor preda Statului exploatarea cu instalațiunile și accesoriile, precum și registrele, orice acte și tot ce este referitor la exploatare, în cel mult 10 zile dela expirarea termenului de 30 zile prevăzut în art. 5. Deasemenea vor trece asupra Statului toate drepturile și obligațiunile întreprinderilor monopolizate, drepturi și obligațiuni existente la data depunerii pe biroul Corpurilor Legiuitoare a acestei legi.

„Statul preia asupra sa angajamentul de cumpărare a acțiunilor Societății U. E. G. contractat de Societatea Națională de Gaz Metan.

„Dela predarea către Stat a întreprinderilor de gaz metan toată gestiunea lor se va face de către Stat.

„Întreprinderile al căror obiect exclusiv este exploatarea, explorarea și valorificarea gazului metan, în teritoriile declarate gazeifere prin art. 2 din prezenta lege, vor intra în lichidare dela data predării.

„După expirarea termenului de predare Ministerul de Finanțe va intra, pe cale administrativă, în posesiunea bunurilor întreprinderii exploatoare de gaz metan și va putea cere orice daune. Instanța penală prevăzută la art. 30 va judeca, odată cu infracțiunile prevăzute în acel articol, și cererea de daune“.

„Art. 24. — În termen de o lună dela promulgarea acestei legi, Statul va oferi proprietarilor o despăgubire fixată de Ministerul de Finanțe, prin o publicațiune inserată în Monitorul Oficial și va consemna suma oferită la dispoziția celor în drept.

„Dacă proprietarul nu va răspunde în termen de 30 zile dela publicare, oferta făcută de Stat se consideră acceptată.

„În cazul când oferta Statului va fi refuzată printr'o declarație expresă, despăgubirile se vor fixa cum se arată mai jos.

„Despăgubirile pentru întreprinderile actuale ce exploatează gaz metan se vor fixa de o comisiune specială compusă din trei membri, din cari unul numit de Ministerul de Finanțe, unul numit de proprietar și din prim-președintele Tribunalului Ilfov, care va prezida comisia.

„În caz când una din părți nu va desemna arbitrul în trei zile dela încunoștințarea făcută, acela va fi designat de primul președinte al Curții de Apel din București“.

Efectul hotărârii Curții de Casație este că legea nu mai are nici o aplicațiune practică, și Societatea Națională de Gaz Metan, rămâne mai departe în ființă, cu toate drepturile ei.

Consiliul de administrație a Societății Naționale de Gaz Metan, comunicând acționarilor, prin directorul general, Dr. Ing. C. I. Moțăș, hotărârea Curții de casație, încheie printr'un apel către acționari: să-și păstreze acțiunile, să refuze a le vinde, căci ele reprezintă azi una din cele mai valoroase acțiuni de pe piața financiară românească.

CRONICA.

Incassările Statului pe Septembrie. „Monitorul Oficial” No. 243, din 28 Octombrie, publică situația încasărilor și plăților Statului pe luna Septembrie. Totalul general al încasărilor se cifrează la 3.036.585.464 Lei, față de plățile care se ridică la 3.607.286.012 Lei.

Incassările se descompun astfel: Impozitele indirecte: 841.586.818 Lei, din care vămile 353.029.365 Lei. Alcoolul 58.614.167 Lei, taxele de consumație 225.333.874 Lei, cifra de afaceri 194 milioane 299.539 Lei. Spectacolele 9.309.873 Lei.

Incassările se descompun astfel: Impozitele directe: 1.083.485.151 Lei, timbrul și înregistrarea la 320.122.078 Lei, monopolurile (cifre nete) la 522.118.077 Lei, exploatari (cifre nete) la 140.105.934 Lei, încassările ministerelor la 116.594.098 Lei, iar încassările excepționale la 12.036.581.464 Lei.

Față de anul 1929, aceeași lună, încassările depe 1930 notează un minus total de 262.203.855 Lei, datorit mai ales vămile, care notează un sold negativ de 186.144.670, alcoolului (58.904.268), timbrului (69.798.186) și monopolurilor și exploatarilor (158 milioane 472.470).

*

Ziua economiei Ziua de 31 Octombrie este închinată „economiei”, acum 6 ani s'a ținut la Milano congresul internațional al caselor de economie, la care-au fost reprezentate peste 7000 de asemenea instituții, din toate colțurile lumii.

Cu acest prilej congresul a hotărât fixarea zilei de 31 Octombrie ca sărbătoare internațională a economiei.

Anul acesta se sărbătorește pentru a 6 a oară ziua aceasta, care potrivit tradiției formate, trebuie să fie o zi de propagandă pusă în serviciul spiritului de economie al indivizilor și al colectivităților organizate.

Prin conferințe, prin broșuri, prin radio, prin imagini tipărite sau filmate, în fine prin orice alte mijloace de publicitate, inițiatorii se întrec în ziua aceasta să facă o cât mai impunătoare și mai reușită demonstrație închinată propagandei economiilor.

Anul acesta, mulțumită inițiativei Institutului economic românesc, intră și România în ritmul țărilor grijulive de viitorul lor, sărbătorind ziua de 31 Octombrie închinată economiei. Cunoscând valoarea pe care dezvoltarea spiritului de economie o are în truda de a leui rănille lăsate de războiu și de urmările lui în viața economică a popoarelor, Institutul economic românesc face o lăudabilă efortare, încercând să oprească atenția publicului românesc asupra necesității și binefacerilor principiului și virtuții economiilor.

În acest scop, Institutul a închinat ultimul număr al publicației sale „Buletinul Institutului economic românesc” tocmai acestui principiu și propagării lui. Acest număr cuprinde în cele 200 de pagini ale lui un foarte bogat și selecționat material în legătură cu această problemă.

Salutăm inițiativa și felicităm pe harnicul director al Institutului, dl dr. Gheron Netta, care s'a pus în capul acestei admirabile idei, foarte bine venită mai ales în țara noastră — țara proverbială a rispei — și încă și mai oportună azi, după doi ani de guvernare absolut potrivnică principiului economiilor.

Concurs.

Subsemnatul institut publică prin aceasta concurs pentru ocuparea cu 1 Ianuarie 1931 a postului de casier.

Reflecții se vor conforma următoarelor cerințe:

1. Certificat despre cetățenia română;
2. Certificat medical că e deplin sănătos;
3. Garanția minimum 50.000 Lei în numerar sau ipotecă, eventual hârtii de valoare.

Cererile cu indicația pretensiunilor de salariu sunt a se înainta până la 14 Decembrie 1930.

Abrud, din ședința Direcției ținută la 6 Octombrie 1930.

„AURARIA”
casă de economii soc. pe acții
Abrud.

Depozitul mașinilor de scris

„REMINGTON”
„DACIA TRAIANĂ”, SIBIU.

Tot aici se mai află:

Scala despre timbrele de 0.132% și de imp. proporțional de 1.32%. Prețul Lei 20.—

„S U R U I“

institut de credit și economii, societate pe acții în Racovița.

CONVOCARE

la a XIX-a adunare generală ordinară,

ce se va ține în ziua de 8 Noembrie 1930, la orele 4 d. m., la sediul institutului în comuna Racovița.

Ordinea de zi:

1. Raportul Direcțiunii și al Comitetului de supraveghere despre gestiunea anului trecut;
2. Aprobarea Bilanțului anului 1929 și darea absolutului direcțiunii și comitetului;
3. Distribuirea profitului curat;
4. Schimbarea §§-ilor 2, 5, 6, 8, 9, 11, 13, 14, 16, 18, 25, 26, 27, 30, 31, 38, 40, 41, 42, 44, 45, 48, 50, 53, 57, 62, 66, 67, 68, 69 din Statute;
5. Hotărâre în merit pentru ridicarea capitalului social la 1.000.000 Lei;
6. Eventuale propuneri.

Racovița, la 20 Octombrie 1930.

DIRECȚIUNEA.

Bilanț la 31 Decembrie 1929.

Activ.	Lei b.	Pasiv.	Lei b.
Casa în numerar	210.258 ⁷³	Capital	25.000—
Imprumuturi pe obligațiuni	421.587 ⁵⁰	Fondul de rezervă	27.921 ⁸²
Cambii	13.350—	Fondul cultural	3.283 ⁸⁵
Imprumuturi întabulate	450—	Depuneri	600.067 ⁵³
Mobilier	3.000—	Dividenda neridicată	867 ⁸²
Dobânzi transitorii	28.407 ³⁰	Diverși creditori	5.720 ²⁸
		Profit	14.199 ²⁶
	677.063 ⁰⁶		677.063 ⁵⁶

Profit și Pierdere la 31 Decembrie 1929.

Debit.	Lei b.	Credit.	Lei b.
Dobânzi depuneri	46.449 ⁵⁰	Dobânzi, imprumuturi, obligațiuni	73.718 ¹⁰
Contribuțiuni	7.455—	Detto cambii	4.301 ⁷⁵
Salarii	3.000—	Detto imprumuturi întabulate	465 ⁹¹
Spese diverse	7.450—	Provizțiuni	68—
Profit	14.199 ²⁶		
	78.553 ⁷⁶		78.553 ⁷⁶

Racovița, la 31 Decembrie 1929.

DIRECȚIUNEA:

(ss) Liviu Florian, președinte, (ss) Valeriu Florian. (ss) Ioan Doican. (ss) Ioan Maerean. (ss) Nicolae Bobanga.
(ss) Nicolae Iancu. (ss) David Mohan.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Racovița, la 21 Februarie 1930.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

(ss) Simion Mohan (ss) Ovidiu Florian. (ss) Ioan Bădilă. (ss) Gheorghe Maerean.